

خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی باز هم افزایش یافته است: وضعیت در سال ۱۳۶۹

معرفی مقاله

نوشته: عبدالحسین نقیسی

پیش از این در شماره‌های ۱۸ و ۲۵ فصلنامه تعلیم و تربیت، توسط همین نویسنده خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی برای سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۶۷ محاسبه و ارائه شده است. در این مقاله برآورد خسارت برای سال ۱۳۶۹ انجام گرفته است. علاوه بر آن، خسارات وارده بر اساس دو گزینه محاسبه شده است. در یکی فقط تارکان زودرس تحصیل تا پایه چهارم ابتدایی و در دیگری تا پایان سال چهارم متوسطه، در محاسبات دخالت داده شده است. نویسنده با طراحی برنامه کامپیوتری مناسبی محاسبات سالهای گذشته را نیز برای دو گزینه تکرار کرده و نتایج آن را در دو جدول برای مقایسه نشان داده است. بر اساس این محاسبات با آن که نرخ تکرار پایه به تدریج طی دوره کاهش یافته ولی بر اثر افزایش تعداد مردودان و نیز افزایش هزینه‌های دولت و خانواده‌ها برای تحصیل و بالاخره، به واسطه افزایش سریع دستمزد شاغلان که در محاسبه هزینه فرصت از دست رفته مردودان به کار گرفته می‌شود، مجموع خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی، در گزینه اول ۹۷ درصد و در گزینه دوم ۹۵ درصد، در فاصله سالهای ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۹ افزایش یافته است. نویسنده با توجه به عکس‌العمل‌های جزئی و کم‌دامنه‌ای که از طرف جامعه و به ویژه مراجع سیاست‌گذار و تصمیم‌گیر نسبت به رفع این معضل نشان داده می‌شود، نتیجه گرفته است که چون از یک سو

در آموزش و پرورش برای وقت کودکان و نوجوانان بهایی در نظر گرفته نمی‌شود و از سوی دیگر خدمات آموزشی به طور رایگان به دانش‌آموزان و اولیاء آنان ارائه می‌شود، در نتیجه کسی به کارآیی نظام آموزشی توجهی در خور اهمیتش مبذول نمی‌دارد. و لازمه اصلاح این وضع را در آن می‌داند که تخصیص اعتبارات آموزش و پرورش به تناسب فارغ‌التحصیلان هر دوره که با کیفیت قابل قبولی به جامعه تحویل شود، صورت پذیرد و همچنین اولیاء دانش‌آموزان و یا خود آنان در سنین بزرگسالی (از محل درآمدهای آتی خود) در تأمین تمام یا قسمتی از هزینه خدمات آموزشی ارائه شده شرکت کنند.

از آقای عبدالحسین نفیسی عضو هیأت تحریریه و کارشناس ارشد سازمان برنامه و بودجه که در تکمیل مطالعات قبلی همت به خرج داده و موضوع را به طور مستمر پی‌گیری کرده‌اند تشکر و قدردانی می‌نماید.

فصلنامه،

در شماره‌های ۱۸ و ۲۵ فصلنامه تعلیم و تربیت، خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی در آموزش و پرورش عمومی (پایه‌های اول تا دوازدهم تحصیلات عمومی) در جامعه ایران در سالهای تحصیلی ۶۶-۱۳۶۵ و ۶۸-۱۳۶۷ برآورد شده بود^۱. در این مقاله نتایج محاسبات مربوط به سال تحصیلی ۷۰-۱۳۶۹ ارائه شده است و در پایان شاخصهای مهم و مرتبط با شکست تحصیلی و اقلام تشکیل‌دهنده آن برای سالهای ۱۳۶۵، ۱۳۶۷ و ۱۳۶۹ برای سهولت مقایسه تحولات حاصله در آنها، در یک جدول نشان داده شده است.

نکات عمده‌ای که در این تمرین جدید به کارگرفته شده به قرار زیر است:

الف - محاسبات بر پایه دو گزینه صورت پذیرفته است:

گزینه اول: شکست تحصیلی مرکب از وقوع ترک تحصیل زودرس در پایه‌های اول تا چهارم ابتدایی و تکرار پایه‌های تحصیلی در ۱۲ پایه اول ابتدایی تا پایان پایه چهارم متوسطه می‌باشد.

گزینه دوم: شکست تحصیلی مرکب از وقوع ترک تحصیل زودرس و تکرار پایه‌های تحصیلی در ۱۲ پایه اول ابتدایی تا پایان چهارم متوسطه می‌باشد.

در مقالات گذشته محاسبات فقط بر اساس گزینه دوم انجام شده بود، اما پاره‌ای از کارشناسان اقتصاد آموزش و پرورش که نظرات خود را با نویسنده مقاله در میان گذاشته‌اند، در مورد محاسبه اتلاف ناشی از ترک تحصیل زودرس برای کلیه پایه‌های تحصیلی تردید دارند. به نظر این عده در پایه‌های اول تا چهارم ابتدایی که بیم آن می‌رود که ترک تحصیل زودرس موجب فراموشی آموخته‌ها و بازگشت به بیسوادی شود^۲، می‌توان ترک تحصیل در این پایه‌ها را به شکلی که در محاسبات قبلی درج شده، در اتلاف ناشی از شکست تحصیلی به حساب آورد؛ اما در پایه‌های بالاتر تحصیلی هر چند از نظر تحقق هدفهای تعلیم و تربیت، ترک تحصیل زودرس یک ضایعه به حساب می‌آید، ولی نمی‌توان از نظر اقتصادی تحصیلات نیمه‌رها شده را دورریز تلقی کرد. در واقع این افراد از نظر اقتصادی همانند تولیدات نیمه‌ساخته یک فرایند تولیدی هستند که به میزان سطح تحصیلات خویش واجد کیفیت و قابلیت بهتری می‌باشند که می‌تواند به عنوان ماده اولیه در فرایند تولیدی بعدی به کار گرفته شود. از نظر جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت نیز در جامعه‌های همانند ایران که هنوز آموزشهای فراتر از سطح آموزش ابتدایی به صورت همگانی و فراگیر ارائه نمی‌شود؛ و در نتیجه هر سال تحصیل بیشتر به لحاظ تأثیرش بر اعتلای سطح فرهنگ عمومی و گسترش منابع انسانی واجد ارزش است، دیدگاه فوق‌الذکر قابل دفاع است، به همین دلیل گزینه جدیدی علاوه بر گزینه نخستین در محاسبات مربوط به برآورد خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی انتخاب شد و محاسبات گذشته نیز برای گزینه جدید تکرار شد.

ب- به دلیل کثرت محاسبات دوگزینه و برای احتراز از اشتباههایی که در محاسبات مقالات قبلی پیش آمده بود، نویسنده ناگزیر شد بسته نرم افزار خاصی را با استفاده از نرم افزارهای "صفحه گسترده"^۴ طراحی نماید. این امر موجب شد که کلیه محاسبات مربوط به سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۶۷ نیز مجدداً و برای هر دو گزینه بازبینی شده و نتایج آن برای تصحیح مطالب مقالات گذشته انتشار یابد. بنابراین چنانچه خوانندگان تفاوتی در شاخصهای مقالات منتشره مشاهده کنند، نتایج منتشره در این مقاله به صحت نزدیکتر است. نرم افزار طراحی شده برای استفاده کارشناسانی که مایل باشند از این روش برای محاسبه خسارتهای اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی در منطقه یا استان خاصی بهره گیرند آماده می باشد.^۵

ج- به جز مورد مندرج در بند الف، سایر مفاهیم به کار گرفته شده در این مقاله همان مفاهیم مندرج در مقالات گذشته است.

د- در یکی دو مورد، در شیوه برآورد پارهای از اقلام، اصلاحاتی صورت گرفته که در زیر نویس جداول مربوط توضیح داده شده است.

ه- جداولی که در پایان مقاله آورده شده، مربوط به گزینه دوم می باشد که شمول وسیعتری دارد. برای گزینه اول، در ارقام جداول باید فقط تعداد تارکان زودرس تحصیل (سطر ۱۰ جداول ۱ و ۲) را برای پایه های اول تا چهارم ابتدایی در نظر گرفت. برای بقیه پایه ها در جداول مزبور مقادیر سطرهای ۸ و ۹ و ۱۰ معادل صفر خواهد بود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

مقایسه وضعیت سالهای ۱۳۶۵، ۱۳۶۷ و ۱۳۶۹ از نظر خسارتهای اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی

ارقام و شاخصهای اصلاح شده سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۶۷ و نیز نتیجه محاسبات آورده شده در جداول شماره ۱ تا ۱۷ پیوست برای سال ۱۳۶۹ (با توجه به توضیح مندرج در بند "ه" فوق الذکر) برای گزینه های اول و دوم در جداول الف و ب به شرح زیر مشاهده می گردد:

گزینۀ اول: جدول الف: مقایسه وضعیت خسارتهای وارده و شاخصهای مربوطه
در گزینۀ اول در سالهای ۶۵، ۶۷ و ۱۳۶۹

شرح	سال ۱۳۶۵	سال ۱۳۶۷	سال ۱۳۶۹
۱ مجموع دانش آموزان سه سطح (نفر)	۱۰۸۱۰۲۵۱	۱۲۵۶۰۰۶۳	۱۴۴۲۱۷۹۴
۲ مجموع مردودان (نفر)	۲۲۱۴۴۹۴	۲۴۵۷۰۷۳	۲۷۰۶۲۹۸
۳ نسبت درصد به کل دانش آموزان (درصد)	۲۰/۵	۱۹/۶	۱۸/۸
۴ تارکان زودرس در چهار پایه ابتدایی (نفر)	۲۲۰۶۶۵	۲۶۰۸۲۹	۲۵۴۹۱۱
۵ درصد به دانش آموزان ۴ پایه ابتدایی	۳/۷	۳/۸	۳/۳
۶ نرخ تجمعی گذر دوره ابتدایی (درصد)	۶۲/۲	۶۸	۷۲
۷ نرخ تجمعی گذر از ابتدایی تا راهنمایی (درصد)	۲۹/۶	۴۰/۴	۴۱/۱
۸ نرخ تجمعی گذر از ابتدایی تا متوسطه (درصد)	۱۳/۶	۱۷/۳	۱۷/۵
۹ نرخ تجمعی گذر از ابتدایی تا دانشگاه (درصد)	۲	۳/۲	۴/۹
۱۰ مجموع هزینه های جاری آموزشی دولت (میلیون ریال)	۵۲۱۸۵۴	۶۴۷۸۷۴	۸۹۷۵۲۷
۱۱ متوسط هزینه سرانه تحصیلی دولت (ریال)	۴۸۲۷۴	۵۱۵۸۲	۶۲۲۳۴
۱۲ متوسط مساحت سرانه فضای آموزشی (مترمربع)	۲/۷۶	۲/۵	۲/۳۸
۱۳ هزینه سرانه استهلاك فضای آموزشی (ریال)	۴۶۱۰	۶۵۲۵	۸۱۲۸
۱۴ هزینه سرانه خانوار برای تحصیل (ریال)	۱۹۰۵۸	۱۶۶۲۸	۲۱۱۹۴
۱۵ متوسط دستمزد سالانه شاغلان (ریال)	۴۱۴۶۰۰	۵۴۰۳۰۰	۷۴۶۳۰۰
۱۶ سرانه هزینه دولت و خانوار برای تحصیل (ریال)	۷۱۹۴۲	۷۴۷۳۵	۹۱۵۵۶
۱۷ جمع هزینه دولت و خانوار برای مردودان (میلیون ریال)	۱۶۷۱۰۵	۱۹۴۲۲۷	۲۶۵۰۳۵
۱۸ هزینه دولت و خانوار برای ترک تحصیل (میلیون ریال)	۱۳۹۱۶	۱۶۹۰۶	۱۹۵۱۲
۱۹ مجموع خسارتهای وارده به دانش آموز (میلیون ریال)	۳۳۸۶۱۸	۴۷۶۹۰۱	۷۳۷۲۱۴
۲۰ مجموع خسارت اقتصادی شکست تحصیلی (میلیون ریال)	۵۱۹۶۳۹	۶۸۸۰۳۴	۱۰۲۱۷۶۱
۲۱ نسبت خسارتهای به کل بودجه جاری آموزش و پرورش	۱	۱/۰۶	۱/۱۴

گزینۀ دوم: جدول ب: مقایسه وضعیت خسارتهای وارده و شاخصهای مربوطه
درگزینۀ دوم در سالهای ۶۵، ۶۷ و ۱۳۶۹

شرح	سال ۱۳۶۵	سال ۱۳۶۷	سال ۱۳۶۹
۱ مجموع دانش آموزان سه سطح (نفر)	۱۰۸۱۰۲۵۱	۱۲۵۶۰۰۶۴	۱۴۴۲۱۷۹۴
۲ مجموع مردودان (نفر)	۲۲۱۴۴۹۴	۲۴۵۷۰۷۳	۲۷۰۶۳۸۸
۳ نسبت درصد به کل دانش آموزان (درصد)	۲۰/۵	۱۹/۶	۱۸/۸
۴ مجموع تارکان زودرس تحصیل (نفر)	۶۴۲۱۴۶	۶۰۹۷۹۱	۸۱۹۹۷۱
۵ نسبت درصد به کل دانش آموزان	۵/۹	۴/۹	۵/۷
۶ نرخ تجمعی گذر دوره ابتدایی (درصد)	۶۲/۲	۶۸	۷۲
۷ نرخ تجمعی گذر از ابتدایی تا راهنمایی (درصد)	۲۹/۶	۴۰/۴	۴۱/۱
۸ نرخ تجمعی گذر از ابتدایی تا متوسطه (درصد)	۱۳/۶	۱۷/۳	۱۷/۵
۹ نرخ تجمعی گذر از ابتدایی تا دانشگاه (درصد)	۲	۳/۲	۴/۹
۱۰ مجموع هزینه های جاری آموزشی دولت (میلیون ریال)	۵۲۱۸۵۴	۶۴۷۸۷۴	۸۹۷۵۲۷
۱۱ متوسط هزینه سرانه تحصیلی دولت (ریال)	۴۸۲۷۴	۵۱۵۸۲	۶۲۲۳۴
۱۲ متوسط مساحت سرانه فضای آموزشی (مترمربع)	۲/۷۶	۲/۵	۲/۳۸
۱۳ هزینه سرانه استهلاك فضای آموزشی (ریال)	۴۶۱۰	۶۵۲۵	۸۱۲۸
۱۴ هزینه سرانه خانوار برای تحصیل (ریال)	۱۹۰۵۸	۱۶۶۲۸	۲۱۱۹۴
۱۵ متوسط دستمزد سالانه شاغلان (ریال)	۴۱۴۶۰۰	۵۳۹۴۰۰	۷۴۶۲۰۰
۱۶ سرانه هزینه دولت و خانوار برای تحصیل (ریال)	۷۱۹۴۲	۷۴۷۳۵	۹۱۵۵۶
۱۷ جمع هزینه دولت و خانوار برای مردودان (میلیون ریال)	۱۶۷۱۰۵	۱۹۴۲۲۷	۲۶۵۰۴۷
۱۸ هزینه دولت و خانوار برای ترک تحصیل (میلیون ریال)	۵۰۷۵۶	۴۹۸۳۸	۸۷۹۲۸
۱۹ مجموع خسارتهای وارده به دانش آموز (میلیون ریال)	۳۳۸۶۱۸	۴۷۶۹۰۱	۷۳۶۵۹۸
۲۰ مجموع خسارت اقتصادی شکست تحصیلی (میلیون ریال)	۵۵۶۴۷۹	۷۲۰۹۶۶	۱۰۸۹۵۷۳
۲۱ نسبت خسارتهای به کل بودجه جاری آموزش و پرورش	۱/۰۷	۱/۱۱	۱/۲۱

تحلیلی بر تحولات شاخصهای مربوطه در فاصله ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۹

از مقایسه ارقام جداول الف و ب نتایج زیر قابل ذکر است:

* - نرخ تکرار پایه به تدریج طی این دوره کاهش یافته و از $۲۰/۵$ درصد به $۱۸/۸$ درصد کاهش یافته است. با این حال هر سال نسبت به زمان قبل بین ۲۴۰ تا ۳۰۰ هزار نفر بر تعداد مردودان افزوده شده است.

* - نرخ تجمعی گذر تحصیلی، یعنی نسبت درصدی از دانش‌آموزان ورودی به پایه اول ابتدایی که موفق به اتمام تحصیلات دوره می‌شوند بر اثر بهبود نرخهای گذر در دوره ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه در هر زمان نسبت به زمان قبل بهبود یافته است. مقرراتی که در مورد امتحانات پایه چهارم متوسطه در سالهای اخیر وضع شده و ممنوعیت ادامه تحصیل مردودان پایه چهارم در نوبت اول و نیز اقداماتی که برای تعدیل حجم کتابهای درسی دوره راهنمایی تحصیلی صورت گرفته، از جمله عوامل مؤثر در بهبود این نرخ به شمار می‌آید.

* - رشد هزینه‌های پرداختی دولت و خانواده‌ها برای تحصیل در سال ۱۳۶۹، بیش از رشد تعداد دانش‌آموزان بوده است و بر اثر آن، هزینه سرانه تحصیل سال ۱۳۶۹ به مقدار $۲۷/۹$ درصد بیش از هزینه سال ۱۳۶۵ می‌باشد. در همین دوره جزء هزینه سرانه خانواده‌ها برای تحصیل فرزندان شان $۱۱/۲$ درصد و جزء هزینه سرانه دولت $۳۰/۱$ درصد رشد کرده است.

* - مجموع خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی در فاصله ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۹ در گزینه اول ۹۷ درصد و در گزینه دوم ۹۵ درصد افزایش یافته است. از این سه جزء تشکیل دهنده خسارت، اتلاف ناشی از هزینه فرصت از دست رفته مردودان با ۱۱۷ درصد افزایش، بالاترین رشد و خسارت ناشی از تکرار پایه با $۵۹/۷$ درصد افزایش کمترین رشد را داشته است. در هر صورت اگر مجموع خسارت‌های اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی با هزینه جاری آموزش و پرورش برای ارائه این آموزشها در یک سال تحصیلی سنجیده شود، ملاحظه می‌شود که این نسبت در هر دو گزینه از یک تجاوز می‌کند و از نظر اقتصادی این امر به معنای آن است که به تناسب این خسارت، از منافع اقتصادی مترتب بر آموزش و پرورش کاسته می‌شود. توضیح آنکه نرخ بازده سرمایه‌گذاری در سطوح مختلف آموزش و پرورش عمومی بین ۲۳ تا ۲۸ درصد در آموزش ابتدایی ۱۵ تا ۱۸ درصد در آموزش متوسطه (بر حسب کشورهای مختلف) محاسبه شده است^۱، هنگامی که بر اثر هزینه‌های صرف شده، محصول مورد نظر حاصل نگردد، نرخ بازده مجموع سرمایه‌گذاری، چنان که انتظار می‌رفته بدست نخواهد آمد.

* - نیازی به تکرار آنچه در مقالات گذشته پیرامون وخامت وضع و هدر رفتن اسفبار منابع کشوری فقیر و سخت‌نیازمند منابع جدید نوشته شده، نیست. ولی با توجه به عکس‌العملهای جزئی و کم‌دامنه‌ای که به طور کلی از طرف جامعه و به ویژه از طرف سیاست‌گزاران و مسؤولان نسبت به رفع این معضل نشان داده می‌شود، می‌توان نتیجه گرفت که هنوز حساسیتها

چنان که شایسته اهمیت مسأله باشد، برانگیخته نشده است. چندان هم جای تعجب نیست. همواره انسان نسبت به مصرف سرمایه‌ها و منابعی که رایگان و بدون زحمت به دست آورده، حساسیتی نشان نمی‌دهد. از این روست که مثلاً پاره‌ای از صنایع تا هنگامی که هوا، آب و امکانات محیط رایگان یا با هزینه اندک در اختیارشان قرار گیرد، در چگونگی استفاده از آنها محدودیتی برای خود نمی‌شناسند و با بی‌توجهی آنها را آلوده کرده یا نابجا به کار می‌گیرند. اما چون مقرر شود برای استفاده از این گونه منابع، هزینه مناسبی بپردازند، آن وقت، هزاران تدبیر اندیشیده می‌شود که ضایعات کاهش یابد و به شکلی بهینه از این منابع بهره‌برداری شود. حتی گاهی "هزینه مناسب" چنان بر صاحبان صنایع سنگینی می‌کند، که برای خلاصی از آن ترجیح می‌دهند تأسیسات خود را به کشور توسعه نیافته‌ای انتقال دهند که آمادگی داشته باشد این گونه منابع را کماکان رایگان در اختیار آنان قرار دهد.

در آموزش و پرورش هم، وقت کودک و نوجوان، از نهاده‌ها و منابعی است که رایگان در اختیار عاملان و کارگزاران آموزشی قرار می‌گیرد تا به هر شکل می‌خواهند آن را مصرف کنند و از سوی دیگر، برای دانش‌آموزان و اولیاء آنان خدمات آموزشی بدون دریافت هیچ‌گونه هزینه‌ای رایگان ارائه می‌شود و آنان نیز مجازند در نظام آموزشی ایران بر اساس نرخهای گذر سال ۱۳۶۵ به طور متوسط دوره ابتدایی را به جای ۵ سال در ۶/۵ سال و دوره راهنمایی تحصیلی را به جای ۳ سال در ۵/۴ سال و دوره ۴ ساله متوسطه را در ۸/۱ سال و جمعاً دوره ۱۲ ساله آموزش و پرورش عمومی را در حدود ۲۰ سال طی کنند.^۳

حال اگر اعتبارات آموزش و پرورش نه بر اساس تعداد دانش‌آموز، بلکه به تناسب تعداد فارغ‌التحصیلانی که در هر دوره با کیفیت قابل قبولی (مثلاً تحقق حداقل ۷۵ درصد هدفهای آموزشی و پرورشی) به جامعه تحویل گردد، تخصیص می‌یافت و همچنین اگر اولیاء دانش‌آموزان و یا خود آنان در سنین بزرگسالی (دریافت وام تحصیلی و بازپرداخت آن از محل درآمدهای آتی)، برای خدمات آموزشی ارائه شده تمام یا قسمتی از هزینه را پرداخت می‌نمودند، مسلماً نسبت به خسارات اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی حساسیت بیشتری نشان داده می‌شد.

کم‌توجهی جامعه به این موضوع، سبب شده است که در شناسایی عوامل مؤثر در بروز این خسارت و وزن هر یک از آنها اهتمام کافی به کار برده نشود و هر یک از عناصر دخیل اعم از معلم، مدیر، برنامه‌ریزان، کارشناسان، مسؤلان ستادی آموزش و پرورش، دانش‌آموزان، اولیاء آنها، مراجع سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری که فرایند تخصیص منابع را هدایت می‌کنند از خود سلب مسؤلیت کرده و عناصری غیر از خود را در این جریان مؤثر و چه بسا مقصر بشناسند و در نتیجه، کسی برای اصلاح وضع، وظیفه‌ای برای خود قائل نباشد.

۱۰۱. هر چه در این کتاب مذکور است بر طبق نسخه‌های موجود در کتابخانه مجلس شورای اسلامی است و در صورت لزوم به نسخه‌های موجود در سایر کتابخانه‌ها مراجعه شود.

- (۱) ۷۶۶ شماره نسخه: (۱)
- (۲) ۷۶۷ شماره نسخه: (۲)
- (۳) ۷۶۸ شماره نسخه: (۳)
- (۴) ۷۶۹ شماره نسخه: (۴)
- (۵) ۷۷۰ شماره نسخه: (۵)
- (۶) ۷۷۱ شماره نسخه: (۶)
- (۷) ۷۷۲ شماره نسخه: (۷)
- (۸) ۷۷۳ شماره نسخه: (۸)
- (۹) ۷۷۴ شماره نسخه: (۹)
- (۱۰) ۷۷۵ شماره نسخه: (۱۰)

ردیف	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)	(۶)	(۷)	(۸)	(۹)	(۱۰)
۱	۷۵۴۹۱۱	۹۱۹۱۲۴	۲۳۴۸۲	۱۰۹۲۳	۰۵۶۶۱	۸۵۶۹۲	۱۰۱۰۱۲	۳۱۰۱۲	۳۱۰۱۲	۳۱۰۱۲
۲	۷۸۱۷۸	۹۱۹۱۲۴	۵۵۰۵۵	۳۹۸۱۴	۵۴۰۵۱	۱۱۲۴۰۴	۱۱۲۴۰۴	۱۱۲۴۰۴	۱۱۲۴۰۴	۱۱۲۴۰۴
۳	۸۷۱۹۰	۲۰۱۲۰۷	۱۳۰۷۴۰	۹۲۷۸۰	۱۵۷۲۳	۲۱۲۲۴۰	۲۱۲۲۴۰	۲۱۲۲۴۰	۲۱۲۲۴۰	۲۱۲۲۴۰
۴	۱۳۱۱۱۲۳	۲۱۸۲۶۹	۲۳۴۴۴	۱۴۰۸۹۶	۲۳۱۱۹۴	۳۸۶۷۸۰	۳۸۶۷۸۰	۳۸۶۷۸۰	۳۸۶۷۸۰	۳۸۶۷۸۰
۵	۸۰۵۹۴۳	۱۳۰۰۱۷۱	۱۵۱۰۳۲	۱۳۵۴۵۷	۱۷۲۱۸۸۶	۱۸۷۰۹۷۶	۱۸۷۰۹۷۶	۱۸۷۰۹۷۶	۱۸۷۰۹۷۶	۱۸۷۰۹۷۶
۶	۹۲۹۱۲۴	۱۱۷۱۵۵۰	۱۳۵۱۰۷	۱۷۵۱۵۳	۱۹۵۲۰۸	۲۵۵۷۵۶	۲۵۵۷۵۶	۲۵۵۷۵۶	۲۵۵۷۵۶	۲۵۵۷۵۶
۷	۱۲۲۲۶۸	۱۲۹۱۷۱	۲۱۵۹۶۵	۱۲۴۵۴۴	۲۱۱۱۲۶	۳۷۵۵۴۴	۳۷۵۵۴۴	۳۷۵۵۴۴	۳۷۵۵۴۴	۳۷۵۵۴۴
۸	۷۵۸۲۷۷	۱۱۸۷۰۴	۱۴۹۱۷۰	۱۵۵۵۴۷	۱۶۱۷۵۸۲	۱۷۶۳۸۴۵	۱۷۶۳۸۴۵	۱۷۶۳۸۴۵	۱۷۶۳۸۴۵	۱۷۶۳۸۴۵
۹	۸۱۷۱۴۵	۱۴۸۰۷۵	۱۳۵۵۶۵	۱۳۸۹۰۷	۱۸۸۷۸۶	۲۱۴۴۲۸	۲۱۴۴۲۸	۲۱۴۴۲۸	۲۱۴۴۲۸	۲۱۴۴۲۸
۱۰	۷۶۶	۷۶۷	۷۶۸	۷۶۹	۷۷۰	۷۷۱	۷۷۲	۷۷۳	۷۷۴	۷۷۵

سال ۱۳۶۱ (شماره ۱)

این کتاب در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است و در صورت لزوم به نسخه‌های موجود در سایر کتابخانه‌ها مراجعه شود.

جدول ۲ - تعداد دانش آموزان، مردودان و تارکان زودرس تحصیل آموزش راهنمایی و متوسطه سال ۱۳۶۹ (ارقام به نفر)

آموزش متوسطه عمومی و فنی و حرفه‌ای				آموزش راهنمایی تحصیلی				شرح	
جمع	پایه چهار	پایه سوم	پایه دوم	پایه اول	جمع	پایه سوم	پایه دوم		پایه اول
۱۶۶۲۶۷	۲۱۲۳۴۸	۳۵۹۷۷۸	۴۴۲۹۶۳	۵۹۷۵۵۸	۲۹۹۵۷۹۵	۸۴۴۹۸۷	۹۶۵۵۰۴	۱۱۸۵۳۰۴	۱ (۱) دانش آموز سال قبل
۱۱۷۴۸۲۶	۱۶۲۶۸۵	۲۸۸۴۵۹	۳۲۸۳۷۷	۳۸۵۳۰۵	۲۱۲۰۸۰۴	۵۷۷۲۸۹	۷۱۱۴۴۱	۸۳۲۰۷۴	۲ (۲) قبولی سال قبل
۴۸۷۸۲۱	۹۹۶۶۳	۷۱۳۱۹	۱۰۳۵۸۶	۲۱۲۲۵۳	۸۷۴۹۹۱	۲۱۷۶۹۸	۲۵۴۰۶۳	۳۵۲۲۳۰	۳ (۳) مردود سال قبل
۱۸۱۹۴۶۶	۳۰۴۵۸۷	۳۸۴۱۴۷	۴۵۷۷۲۶	۶۷۸۰۰۶	۳۲۳۲۶۸۲	۸۹۴۴۷۲	۱۰۰۷۹۰۸	۱۳۳۰۳۰۲	۴ (۴) دانش آموز سال جاری
۱۳۰۳۴۶۲	۲۳۲۱۷۴	۳۰۴۴۳۸	۳۴۴۴۹۷	۴۲۲۲۵۳	۲۳۵۳۹۶۶	۶۴۹۴۶۱	۷۴۷۶۶۳	۹۵۶۸۳۷	۵ (۵) قبولی سال جاری
۵۱۶۰۰۴	۷۱۴۱۳	۷۹۷۰۹	۱۰۹۲۲۹	۲۵۵۶۵۳	۸۷۸۷۲۱	۲۴۵۰۱۱	۲۶۰۲۴۵	۳۷۴۴۶۵	۶ (۶) مردود سال جاری
۱۸۱۷۲۹	۸۵۹	۳۱۸۹۸	۴۸۰۱۳	۱۰۰۹۵۹	۵۱۴۰۰۰	۱۶۱۹۲۵	۱۴۷۸۶۶	۲۰۸۶۰۹	۷ (۷) مردود - محصل سال جاری
۳۰۶۰۹۲	۹۸۸۰۴	۳۹۴۲۱	۵۶۵۷۳	۱۱۱۲۹۴	۳۵۶۵۹۱	۱۰۵۷۷۳	۱۰۶۶۱۹۷	۱۴۴۶۲۱	۸ (۸) مردود ترک تحصیل سال جاری
-۴۸۵۴۹	۰	-۱۵۲۶۹	-۱۳۸۷۲	-۱۹۴۰۸	-۴۹۰۷۴	۰	-۲۱۱۰۶	-۲۷۹۹۸	۹ (۹) قبولی ترک تحصیل سال جاری
۲۵۷۵۴۳	۹۸۸۰۴	۲۴۱۵۲	۴۲۷۰۱	۹۱۸۸۶	۳۰۷۵۱۷	۱۰۵۷۷۳	۸۵۰۹۱	۱۱۶۶۵۳	۱۰ (۱۰) جمع دو ردیف فوق

مأخذ و توضیحات مانند جدول شماره ۱

جدول ۳- هزینه جاری دولت برای آموزش و پرورش سال ۱۳۶۹
(میلیون ریال)

ردیف	عنوان برنامه‌ها	هزینه جاری از محل اعتبارات		
		ملی	استانی	جمع کل
۱	آموزش ابتدایی	۱۷۹۷۴	۳۹۱۴۵۴	۴۰۹۴۲۸
۲	آموزش بزرگسالان	۱۸۰۰۰	۰	۱۸۰۰۰
۳	آموزش راهنمایی	۶۳۲۲	۲۱۰۷۸۵	۲۱۷۱۰۷
۴	آموزش متوسطه عمومی	۵۲۶۶	۱۲۳۳۳۶	۱۲۸۶۰۲
۵	کودکان استثنایی	۱۷۲۴	۵۹۵۱	۷۶۷۵
۶	امور تربیتی و پرورشی	۱۳۱۱	۲۹۵۲۳	۳۰۸۳۴
۷	عملیات کمک آموزشی	۵۰۰	۳۳۸۸	۳۸۸۸
۸	تربیت معلم عمومی	۱۹۷۱	۴۲۵۲۳	۴۴۴۹۴
۹	تحقیق و بررسی	۶۴۱	۱۶۰۹	۲۲۵۰
۱۰	خدمات اداری	۳۸۱۵	۵۶۴۲۴	۶۰۲۳۹
۱۱	خدمات رفاهی		۱۷۵۵	۱۷۵۵
۱۲	ورزش در مدارس		۲۸۱۴	۲۸۱۴
۱۳	آموزش خدمات		۸۱۶۶	۸۱۶۶
۱۴	آموزش صنعت		۲۵۹۵۰	۲۵۹۵۰
۱۵	آموزش کشاورزی		۴۵۶۶	۴۵۶۶
۱۶	تربیت معلم فنی	۸۳۰	۲۱۸	۱۰۴۸
۱۷	عملیات کمک آموزشی		۱۵۸۵	۱۵۸۵
۱۸	تحقیق و بررسی	۹۰	۰	۹۰
۱۹	خدمات اداری	۳۵۸	۲۲۳۵	۲۵۹۳
۲۰	جمع هزینه‌ها	۵۸۸۰۲	۹۱۲۲۸۲	۹۷۱۰۸۴

مأخذ قانون بودجه سال ۱۳۷۱- ارقام جدول پرداختی خزانه در سال ۱۳۶۹ است.

جدول ۴ - هزینه ابتدایی، راهنمایی و متوسطه سال ۱۳۶۹

(ارقام میلیون ریال)

سطح تحصیلی	هزینه خاص آموزش	هزینه مشترک	جمع هزینه	هزینه سرانه ریال
آموزش ابتدایی	۴۰۹۴۲۸	۵۲۵۶۷	۴۶۱۹۹۵	۴۹۳۰۸
آموزش راهنمایی	۲۱۷۱۰۷	۲۷۸۷۵	۲۴۴۹۸۲	۷۵۷۸۳
آموزش متوسطه جمعاً	۱۶۸۸۶۹	۲۱۶۸۱	۱۹۰۵۵۰	۱۰۴۷۲۹
جمع سه برنامه	۷۹۵۴۰۴	۱۰۲۱۲۳	۸۹۷۵۲۷	۶۲۲۳۴

- (۱) - هزینه‌های مشترک مشتمل بر ارقام ردیفهای ۶، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۹ جدول شماره ۳ می‌باشد که به نسبت هزینه هر سطح آموزش بین سطوح مختلف تقسیم شده است.
- (۲) - هزینه‌های آموزش متوسطه شامل ارقام ردیفهای ۴، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۷ جدول ۳ می‌باشد.

جدول ۵ - وضعیت ساختمانهای مدارس در سال ۱۳۶۹

نسبت اطاق/کلاس	کلاس به آموزشگاه	تعداد		تعداد		سطوح و مناطق آموزشی	
		کلاس	آموزشگاه	اطاق	ساختمان		
۱/۰۱	۵	۳۱۶۸۲۵	۶۲۸۶۶	۳۲۰۴۶۴	۴۸۶۲۹	ابتدایی + کودکستان	کل کشور
۱/۲۶	۶	۹۸۹۷۳	۱۵۵۸۰	۱۲۴۲۹۶	۱۱۶۲۸	راهنمایی تحصیلی	
۱/۴۲	۱۰	۵۵۱۷۹	۵۳۶۴	۷۸۴۸۵	۴۲۹۴	متوسطه + فنی	
۱/۲۱	۴	۱۶۹۶۹۴	۴۶۷۰۳	۲۰۴۷۸۵	۳۹۸۲۰	ابتدایی + کودکستان	روستا
۱/۴	۴	۳۸۶۰۲	۹۳۶۰	۵۴۰۶۴	۷۰۸۲	راهنمایی تحصیلی	
۱/۴	۵	۷۱۳۴	۱۴۱۰	۱۰۶۸۰	۹۹۹	متوسطه + فنی	
۰/۷۹	۹	۱۴۷۱۳۱	۱۶۱۶۳	۱۱۵۶۷۹	۸۸۰۹	ابتدایی + کودکستان	شهر
۱/۱۶	۱۰	۶۰۳۷۱	۶۲۲۰	۷۰۲۳۲	۴۵۴۶	راهنمایی تحصیلی	
۱/۴۳	۱۲	۴۷۵۴۵	۳۹۵۴	۶۷۸۰۵	۳۲۹۵	متوسطه + فنی	
۱/۱۱	۶	۴۷۰۹۷۷	۸۳۸۱۰	۵۲۳۲۴۵	۶۴۵۵۱	جمع کل آموزش و پرورش	

مأخذ: آمار آموزش و پرورش سال ۱۳۶۹

جدول ۶ - مشخصات ساختمانهای آموزشی در طرحهای تیپ سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور

(مساحت به متر مربع)

دوره تحصیلی	متوسط مساحت هر کلاس	نسبت اطاق / کلاس	سرانه فضا
مدارس ابتدایی	۹۲	۱/۵۲	۲/۶
مدارس راهنمایی	۱۳۴	۲/۰۷	۳/۷
مدارس متوسطه + فنی	۱۷۱	۱/۹۵	۴/۲۹

مأخذ: فصلنامه تعلیم و تربیت شماره ۱۸، ص ۶۹

جدول ۷ - برآورد مساحت ساختمانهای مدارس کشور در سال ۱۳۶۹

دوره تحصیلی	تعداد کلاس ۱	متوسط مساحت ۲	ضریب ۳ بهره برداری	مساحت ۲ تعدیل شده	مجموع ۵ مساحت	مساحت سرانه ۶
ابتدایی + کردکستان	۳۱۶۸۲۵	۹۲	۰/۶۶۴۷۳۶۸	۶۱/۱	۱۹۳۵۸۰۰۸	۲/۰۷
راهنمایی تحصیلی	۹۸۹۷۳	۱۳۴	۰/۶۰۸۶۹۵۶۵	۸۱/۶	۸۰۷۶۱۹۷	۲/۵
متوسطه + فنی	۵۵۱۷۹	۱۷۱	۰/۷۲۸۲۰۵۱۳	۱۲۴/۵	۶۸۶۹۷۸۶	۳/۷۸
جمع	۴۷۰۹۷۷				۳۴۳۰۳۹۹۱	۲/۳۸

(۵): حاصلضرب اعداد ستون ۱ در

ارقام ستون ۴

(۶): حاصل تقسیم ارقام ستون ۵

بر تعداد دانش آموز مشغول به

تحصیل سال ۱۳۶۹ جدول ۱ و ۲

(۱): نقل از ستون ۴ جدول پنج

(۲): نقل از ستون ۲ جدول ۶

(۳): اعداد صورت نقل از ستون ۷

جدول ۴ و اعداد مخرج نقل از ستون ۳

جدول ۶

(۴): حاصلضرب اعداد ستون ۲ در

ستون ۳

جدول ۸- برآورد هزینه سرانه دولت و خانواده‌ها برای تحصیل دانش آموز در سال ۱۳۶۹
(ارقام به ریال و مترمربع)

هزینه سرانه دولت و خانواده ۹	هزینه خانواده برای تحصیل - ریال		هزینه خانوار آموزشی (ریال - مترمربع)					هزینه جاری سرانه دولت ریال ۱	دوره‌های تحصیلی	
	جمع	حمل نقل	هزینه ۸	تحصیل ۷	جمع ۶	استهلاک ۵	ضرب ۲			ضرب ۳
۷۶۵۴۴	۲۱۱۹۴	۱۵۸۵۰	۵۲۴۴	۶۰۲۲	۰/۰۲	۱	۹۷۳۰۰	۲/۰۷	۴۹۳۰۸	ابتدایی
۱۰۵۰۰۴	۲۱۱۹۴	۱۵۸۵۰	۵۲۴۴	۸۰۲۷	۰/۰۳	۱/۱	۹۷۳۰۰	۲/۵	۷۵۷۸۳	راهنمایی تحصیلی
۱۴۰۲۶۷	۲۱۱۹۴	۱۵۸۵۰	۵۲۴۴	۱۴۴۴۴	۰/۰۳	۱/۳	۹۷۳۰۰	۳/۷۸	۱۰۴۷۲۹	متوسط و فنی
۹۱۵۵۶	۲۱۱۹۴	۱۵۸۵۰	۵۲۴۴	۸۱۲۷	۰/۰۳	۱/۱۷	۹۷۳۰۰	۲/۳۸	۶۲۲۳۴	مجموع سه دوره

- (۱) نقل از جدول شماره ۴
 (۲) نقل از ستون ۴ جدول ۶
 (۳) برگرفته از اطلاعات سازمان برنامه و بودجه
 (۴) برگرفته از محاسبات طرحهای عمرانی
 (۵) عمر مفید ساختمان مدارس ۳۳ سال حساب شده است
 (۶) حاصل ضرب ارقام مندرج در ستونهای ۲ - ۵
 (۷) هزینه متوسط خانوار شهری و روستایی (میانگین وزنی) برای تحصیل تقسیم بر تعداد کودکان در خانوار اخذ شده از نتایج آمارگیری نمونه هزینه - درآمد خانوار ۱۳۶۸ مرکز آمار که با نرخ ۶۸/۶۷ برای سال ۶۹ تعدیل شده
 (۸) همانند بند ۷ هزینه حمل و نقل بر تعداد اعضای خانوار تقسیم شده
 (۹) جمع ستونهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹

جدول ۹ - برآورد مجموع اتلاف هزینه دولت و خانواده
برای تکرار پایه سال ۱۳۶۹

(جمع هزینه به میلیون ریال)

دوره تحصیلی	تعداد ۱ مردودان	هزینه ۲ به ریال	جمع هزینه تلف شده
ابتدایی	۱۳۱۱۶۶۳	۷۶۵۴۴	۱۰۰۴۰۰
راهنمایی	۸۷۸۷۲۱	۱۰۵۰۰۴	۹۲۲۶۹
متوسطه + فنی	۵۱۶۰۰۶	۱۴۰۲۶۷	۷۲۳۷۸
جمع سه دوره	۲۷۰۶۳۸۸	۹۷۹۳۳/۹	۲۶۵۰۴۷

(۱) نقل از ردیف ۶ جداول ۱ و ۲

(۲) نقل از ستون آخر جدول ۸

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

جدول ۱۰ - برآورد مجموع اتلاف هزینه دولت و خانواده
برای ترک تحصیل زودرس سال ۱۳۶۹

(جمع هزینه به میلیون ریال)

دوره تحصیلی	تعداد ۱ ترک تحصیل	تعداد ۲ به ریال	جمع هزینه تلف شده
ابتدایی	۲۵۴۹۱۱	۷۶۵۴۴	۱۹۵۱۲
راهنمایی	۳۰۷۵۱۷	۱۰۵۰۰۴	۳۲۲۹۱
متوسطه + فنی	۲۵۷۵۴۳	۱۴۰۲۶۷	۳۶۱۲۵
جمع سه دوره	۸۱۹۹۷۱	۱۰۷۲۳۳	۸۷۹۲۸

جدول ۱۱ - چگونه محاسبه ضرایب تجمعی گذر از پایه اول ابتدایی تا پایان هر دوره و محاسبه ضرایب انصراف از تحصیل و گذر به سطح تحصیلی بالاتر

سال تحصیلی	آموزش ابتدایی					آموزش متوسطه عمومی و فنی					مجموعه
	اول	دوم	چهار	پنج	ششم	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	
۱۳۶۸	۱۲۴۳۸۹	۱۸۸۷۸۶	۱۱۱۵۵۶	۱۴۸۰۲۵	۱۱۸۵۳۰۴	۹۱۵۵۰۴	۸۴۶۸۷	۸۴۶۸۷	۵۱۷۵۵۸	۴۴۹۱۳	۳۵۱۷۸۸
۱۳۶۹	۲۴۵۷۵۶	۱۹۵۳۰۸۰	۱۷۴۵۱۵۴	۱۷۴۵۱۵۴	۱۳۳۰۳۰۴	۱۰۰۷۹۰۸	۸۴۶۷۲	۸۴۶۷۲	۶۷۸۰۰۶	۴۵۱۷۶	۳۸۴۱۹۷
ضریب گذر ظاهری	۱	۰/۹۱۱	۱/۰۴۳	۱/۰۰۲	۱	۰/۸۵	۰/۹۲۶	۰/۹۲۶	۱	۰/۷۵۸	۰/۸۱۷
ضریب نسبی	۱	۰/۹۱۱	۰/۸۵	۰/۸۱۷	۱	۰/۸۵	۰/۷۸۷	۰/۷۸۷	۱	۰/۷۵۸	۰/۷۵۷
فوقی سال ۱۳۶۹	۱۸۷۰۹۷۶	۱۷۲۱۸۸۶	۱۵۱۰۱۸۳	۱۶۰۰۱۸۱	۹۵۱۸۳۷	۷۷۷۱۳	۱۴۹۶۱	۱۴۹۶۱	۴۲۲۳۴	۳۳۳۹۷	۳۰۴۳۳۸
ضریب گذر سطح بالاتر	۰/۸۲۹	۰/۸۸۲	۰/۸۶۶	۰/۸۰۳	۰/۷۹۹	۰/۷۴۲	۰/۷۲۶	۰/۷۲۶	۰/۶۶۳	۰/۷۵۹	۰/۷۹۳
ضریب انصراف از تحصیل				۰/۷۲			۰/۵۷۱	۰/۵۷۱			
نرخ نسبی گذر از پایه اول ابتدایی تا انتهای دوره (۱)				۰/۶۸			۰/۶۹	۰/۶۹			
				۰/۷۲			۰/۷۱۱	۰/۷۱۱			

مأخذ - ارقام دانش آموزی از جداول ۱ و ۲

- (۱) - نرخ تجمعی گذر عبارت است از حاصلضرب ضرایب گذر به سطح بالاتر در دوره فعلی (سطر ۷) در نرخ تجمعی گذر در دوره قبلی (سطر آخر) و برای دوره ابتدایی این نرخ مساوی ضریب گذر به سطح بالاتر است
- (۲) - نقل از جدول ۱۲

جدول ۱۲ - محاسبه ضریب ورود دیپلم به دانشگاه در ۱۳۶۹

سال تحصیلی	پذیرفته شدگان به دانشگاه				داوطلبان ورود	% پذیرش داوطلب
	آزاد	دولتی	پیام نور	جمع		
۱۳۶۹	۱۳۱۹۶۱	۵۵۷۲۱	۳۳۴۱۳	۲۲۱۰۹۵	۲۹۰۹۹۰	۰/۲۸

مأخذ: آمار جمع آوری شده در دفتر امور آموزش عالی و تحقیقات سازمان برنامه و بودجه

جدول ۱۳ - توزیع مردودان سال ۱۳۶۹ پس از ورود به بازار کار

برحسب جنس و سطح احتمالی تحصیلات

ردیف	شرح	توزیع مردودان برحسب سطح تحصیل در زمان ورود به بازار					
		جمع کل	با درجه دانشگاهی	با دیپلم متوسطه	کمتر از پایه ۱۲	کمتر از پایه هشتم	کمتر از پایه پنجم
۱	مردودان	۱۳۱۱۶۶۳	۶۴۷۷۱	۱۶۵۲۷۰	۳۰۹۵۵۲	۴۰۵۳۰۴	۳۶۷۲۶۶
۲	ابتدایی		۱۱/۵	۹/۵	۷/۵	۳	۲/۵
۳	فاصله زمانی تا ورود به بازار		۰/۰۶۸	۰/۱۷۵	۰/۳۲۸	۰/۴۲۹	۰
۴	مردودان	۸۷۸۷۲۱	۵۹۷۵۳	۱۵۳۷۷۶	۲۸۸۲۲۰	۳۷۶۹۷۱	۰
۵	راهنمایی		۹/۵	۵/۵	۳/۵	۱/۵	۰
۶	فاصله زمانی تا ورود به بازار		۰/۱۱۹	۰/۳۰۷	۰/۵۷۴	۰	۰
۷	مردودان	۵۱۶۰۰۴	۶۱۴۰۴	۱۵۸۶۱۳	۲۹۶۱۸۶	۰	۰
۸	متوسطه		۸	۴	۲	۰	۰
۹	فاصله زمانی تا ورود به بازار		۱۸۵۴۱۸	۴۷۷۴۵۹	۸۹۳۹۵۹	۷۸۲۲۷۵	۳۶۷۲۶۶
۱۰	جمع کل (۲)	۲۷۰۶۳۸۸	۱۸۵۴۱۸	۴۷۷۴۵۹	۸۹۳۹۵۹	۷۸۲۲۷۵	۳۶۷۲۶۶
۱۱	درصد دختران مردود (۳)		۰/۳۱۴	۰/۳۴	۰/۲۳	۰/۳۲۷	۰/۳۹۱
۱۲	تعداد دختران مردود	۸۲۵۵۷۶	۵۸۲۲۴	۱۶۲۳۳۶	۲۰۵۶۱۱	۲۵۵۸۰۴	۱۴۳۶۰۱
۱۳	بانیگین فاصله زمانی تا ورود به بازار		۵/۳	۹/۷	۶/۴	۴/۳	۲/۸

(۱) برای آشنایی با روش محاسبه ارقام مربوط به نرخ ورود به بازار کار و فاصله زمانی تا ورود به بازار کار به توضیحات جدول مشابه در فصلنامه شماره ۲۵ بهار سال ۱۳۷۰ رجوع فرمایید.

(۲) تعداد مردودان برگرفته از جدول شماره ۹

(۳) نسبت دختران مردود برگرفته از آمار امتحانات سال ۱۳۶۹ وزارت آموزش و پرورش

جدول ۱۴ - برآورد حال نشده هزینه فرصت ازدست رفته مردودین سال ۱۳۶۹
(جمع به میلیون ریال)

جمع هزینه فرصت حال شده	ضریب تعدیل سنی دستمزد ۲	دستمزد سالانه ریال ۳	تعداد شاغلان	اشتغال به کار درصد (۲)	تعداد مردودین (۱)	سطح تحصیلات هنگام ورود به بازار کار	
						زن	مرد
۷۱۵۰	۰/۷۵	۶۳۲۲۵۶	۱۵۰۷۸	۱۰/۵	۱۴۳۶۰۱	زن	باسواد
۸۸۶۰۲	۰/۷۵	۶۳۲۲۵۶	۱۸۶۸۴۹	۸۳/۵۲	۲۲۳۶۶۵	مرد	مدرک تحصیلی
۷۶۱۶	۰/۸	۶۷۹۱۳۶	۱۳۰۱۸	۵/۴۸	۲۵۵۸۰۲	زن	پنجم ابتدایی تا سوم راهنمایی
۲۲۶۶۵۶	۰/۸	۶۷۹۱۳۶	۳۱۷۱۷۶	۷۹/۲۳	۵۲۶۴۷۱	مرد	سوم راهنمایی تا سوم راهنمایی
۸۳۷۲	۱	۷۴۳۰۵۵	۱۱۲۶۷	۵/۴۸	۲۰۵۶۱۱	زن	سوم راهنمایی تا کمتر از دیپلم
۳۸۳۲۰۲	۱	۷۴۳۰۵۵	۵۱۵۷۱۱	۷۳/۹۲	۶۸۸۳۴۸	مرد	کمتر از دیپلم
۳۲۶۳۰	۱	۹۲۴۰۲۵	۳۵۳۲۲	۲۱/۷۶	۱۶۳۳۳۶	زن	دیپلم
۲۲۷۲۴	۱	۹۲۴۰۲۵	۲۳۲۲۴	۷۷/۵۲	۳۱۵۱۲۳	مرد	دیپلم
۵۷۱۷۵	۱	۱۳۴۶۲۸۸	۴۱۳۳۱۹	۷۲/۹۲	۵۸۲۲۴	زن	دانشگاه
۱۵۴۳۵۱	۱	۱۳۴۶۲۸۸	۱۱۶۶۳۹	۹۰/۱۳	۱۲۷۲۰۲	مرد	دانشگاه
۱۱۲۹۵۳		۹۵۶۰۰۰	۱۱۸۱۵۶	۱۴/۳۱	۸۲۵۵۷۶	زن	جمع کل
۱۰۷۸۵۳۵		۷۲۹۴۰۰	۱۳۷۸۶۶۸	۷۸/۶۲	۱۸۸۰۸۱۱	مرد	جمع کل
۱۱۹۱۴۸۸		۷۴۶۲۰۰	۱۵۹۶۸۲۴	۵۹	۲۷۰۶۳۸۷	جمع	جمع کل

(۱) نقل از جدول شماره ۱۳ ردیفهای ۱۰ و ۱۲

(۲) نقل از جدول ۱۱ فصلنامه تعلیم و تربیت شماره ۱۸ (سرشماری ۱۳۶۵)

(۳) دستمزدهای سال ۱۳۶۷ با میانگین نرخ افزایش دستمزد در فاصله سالهای ۶۷ تا

۶۹ برای کارکنان دولت و میانگین افزایش درآمد خانوار روستایی و شهری مندرج در سالنامه آمار سال مربوط که بالغ بر ۳۵ درصد می باشد تعدیل شده است.

(۴) ضریب تعدیل برای گروههای سنی ۱۰ تا ۱۵ ساله با مشورت کارشناسان تعیین شده

جدول ۱۵ - هزینه «حال شده» فرصت از دست رفته مردودان بر مبنای سال
۱۳۶۹ (زن و مرد)
(میلیون ریال)

مجموع هزینه فرصت حال شده	ضریب حال شدن «۳» $r = 10\%$	میانگین فاصله زمانی رد شدن تا ورود به کار «۲»	مجموع هزینه فرصت از دست رفته حال نشده «۱»	سطح تحصیلات احتمالی مردودان هنگام ورود به بازار کار
۷۵۴۵۱	۰/۷۸۷۹۸۵۶۱	۲/۵	۹۵۷۵۲	پاسواد بدون مدرک
۱۷۹۳۹۹	۰/۷۶۵۷۷۳۷۶	۲/۸	۲۳۴۲۷۲	پنجم تا زیر سوم راهنمایی
۲۵۷۴۴۶	۰/۶۵۷۴۶۴۳۱	۴/۴	۳۹۱۵۷۴	سوم راهنمایی تا زیر دیپلم
۱۴۰۳۸۴	۰/۵۴۳۳۵۸۹۴	۶/۴	۲۵۸۳۶۴	دیپلم
۸۳۹۱۸	۰/۳۹۶۷۲۶۲۷	۹/۷	۲۱۱۵۲۶	دانشگاه
۷۳۶۵۹۸	۰/۶۱۸۲۱۶۸۹	۵/۳	۱۱۹۱۴۸۸	جمع کل

(۱) نقل از جدول شماره ۱۴ جمع مردان و زنان

(۲) نقل از جدول شماره ۱۳ ردیف ۱۳

(۳) حاصل $\frac{1}{(1+r)^N}$ که در آن $r=0.1$ و N میانگین فاصله زمانی رد شدن تا ورود به بازار

بر حسب سال است. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی